EIROPAS KOPIENU KOMISIJA

Briselē, 1.2.2008
COM(2008) 46 galīgā redakcija

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS PADOMEI, EIROPAS PARLAMENTAM, EIROPAS EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI

Ceļā uz kopīgu vides informācijas sistēmu (SEIS)

{SEC(2008) 111}
{SEC(2008) 112}

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS PADOMEI, EIROPAS PARLAMENTAM, EIROPAS EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI

Ceļā uz kopīgu vides informācijas sistēmu (*SEIS*)

(Dokuments attiecas uz EEZ)

1. IEVADS

Šajā paziņojumā izklāstīta pieeja tās informācijas un datu savākšanas, apmaiņas un izmantojuma modernizācijai un vienkāršošanai, kas vajadzīga, lai izstrādātu un ieviestu vides politiku; saskaņā ar minēto pieeju pašreizējās, lielākoties centralizētās ziņojumu sistēmas pakāpeniski aizstās ar sistēmām, kuru pamatprincips ir piekļuve informācijai, dalīšanās ar to un sadarbspēja. Vispārējais mērķis ir uzturēt un panākt labāka regulējuma principam atbilstīgai vides politikai vajadzīgās informācijas kvalitāti un pieejamību, kā arī mazināt ar to saistīto administratīvo slogu.

Pirmkārt, ir ierosināts principu kopums, kurus turpmāk izmantos, organizējot vides datu un informācijas savākšanu, apmaiņu un izmantojumu. Būtisks šīs pieejas ieviešanas posms būs modernizēt veidu, kādā padara pieejamu dažādos vides tiesību aktos pieprasīto informāciju (izmantojot juridisku instrumentu, kura priekšlikums tiks sagatavots 2008. gadā un kurš, domājams, nozīmēs, ka tiek pārskatīta spēkā esošā „Direktīva par standartizētu ziņojumu sagatavošanu" 91/692/EK) .

Šāda pārskatīšana pavērs arī iespēju nekavējoties atcelt atsevišķas novecojušas ziņojuma sagatavošanas prasības un tādējādi būs vēl viens solis ceļā uz vienkāršošanu un modernizāciju:

- tā palīdzēs veicināt turpmāku tematiskos vides tiesību aktos iekļauto informācijas prasību racionalizāciju, nodrošinot saskaņotību un atjauninātu kopējo regulējumu;
- domājams, tā veicinās līdzīgas pārmaiņas starptautisko konvenciju jomā. Lēš, ka tajās ir iestrādāti aptuveni 70 % no vides ziņojumu sagatavošanas prasībām, kas jāievēro ES dalībvalstīm;
- tā veicinās dalībvalstīs izmantoto datu savākšanas un apmaiņas paņēmienu pilnveidi.

Šajā paziņojumā izklāstīti arī citi papildu pasākumi, kas ir jāveic Eiropas, valstu un vietējā līmenī un kas būs vajadzīgi, lai īstenotu tekstā izklāstītos principus.

2. KOPĪGAS VIDES INFORMĀCIJAS SISTĒMAS PAMATPRINCIPI

Kopīgai vides informācijas sistēmai (*SEIS*) ir jābalstās uz šādiem principiem:

- informācija ir jāpārvalda pēc iespējas tuvāk tās avotam;

- informācija ir jāsavāc tikai vienu reizi un kopīgi ar citiem jāizmanto dažādām vajadzībām;

- valsts pārvaldes iestādēm ir jāspēj piekļūt informācijai, un tai ir jābūt tādai, lai valsts pārvaldes iestādes varētu bez grūtībām izpildīt juridisko ziņošanas pienākumu;

- galalietotājiem, galvenokārt valsts pārvaldes iestādēm (no pašvaldībām līdz pat Eiropas institūcijām) ir jāspēj bez grūtībām piekļūt informācijai, lai varētu savlaicīgi novērtēt vides stāvokli, to īstenotās politikas efektivitāti un izstrādāt jaunu stratēģiju;

- galalietotājiem — gan valsts pārvaldes iestādēm, gan iedzīvotājiem — ir jāspēj piekļūt informācijai, lai datus varētu salīdzināt vajadzīgajā ģeogrāfiskajā mērogā (piemēram, valstis, pilsētas, sateces baseini) un lai pilnvērtīgi varētu piedalīties vides politikas izstrādē un ieviešanā;

- sabiedrībai ir jāspēj piekļūt visai informācijai (pienācīgi apsverot, cik vispārīgai jābūt informācijai, un ievērojot konfidencialitātes prasības), turklāt tā jāsniedz attiecīgās valsts valodā(-ās); un

- kopīga informācijas izmantošana un apstrāde jānodrošina ar kopējām, brīvi pieejama atklātā pirmkoda lietojumprogrammām.

Šie principi ir vairāku daudzgadu pētījumu un ekspertu darba augļi; principi izstrādāti, lai nodrošinātu pēc iespējas optimālāku vides informācijas sakārtošanu un pēc iespējas lielāku atdevi (iegūto datu izmantojuma ziņā) no ieguldījumiem, kas patlaban piešķirti monitoringam un citiem informācijas ieguves procesiem. Minētie principi apliecina, ka, lai gan valsts pārvaldes iestādes Eiropas Savienībā savāc ārkārtīgi daudz datu (vietējā, reģionālā, valsts vai Eiropas mērogā), tos ne vienmēr izmanto lietderīgi — vai nu tāpēc, ka ziņas par datu eksistenci nav brīvi pieejamas, vai arī tāpēc, ka pastāv virkne juridisku, finansiālu, tehnisku un procedurālu šķēršļu.

3. KĀPĒC IR VAJADZĪGA *SEIS*?

Sestā vides rīcības programma (*6EAP*) apstiprināja, ka pilnvērtīga informācija par vides stāvokli un galvenajām tendencēm, kaitējumu un vides izmaiņu virzītājspēkiem ir nozīmīgs efektīvas politikas izstrādes, ieviešanas un lielākas iedzīvotāju iesaistes aspekts. Tā kā vide ir sabiedrisks labums, kas pieder ikvienam, tikpat būtisks aspekts ir pēc iespējas plašāka informācijas kopīga izmantošana un pieejamība.

Eiropā kopīga vides informācijas izmantošana nav nekas jauns. Vides informācijas sistēmas jau sen ir veiksmīgi izmantotas dalībvalstu ziņojumu sagatavošanā par Kopienas vides tiesību aktu ieviešanu, un nesen tās sāka izmantot dažādos ES un dalībvalstu ieviestos un no politikas izrietošus vides rādītāju novērtēšanas pasākumos. Tomēr šodien mēs saskaramies ar jaunām problēmām, kas saistītas ar *6EAP* prioritātēm, no kurām nozīmīgākās ir pielāgošanās klimata pārmaiņām, bioloģiskās daudzveidības samazināšanās apturēšana un dabas resursu apsaimniekošana; lai novērstu šīs problēmas, mums ir pilnvērtīgāk jāizmanto esošā informācija. Arī pieredze, kas gūta, dzēšot mežu ugunsgrēkus, cīnoties ar plūdiem un sausumu, apliecina, ka ir jānodrošina ātra un vienkārša piekļuve precīzai vides informācijai.

Līdz ar jaunām problēmām rodas arī jaunas iespējas. Konkrētāk runājot, tehnoloģijas nu paver iespēju piegādāt reāllaika datus, kurus izmantojot, var nekavējoties pieņemt lēmumus un

dažkārt pat glābt dzīvības. Ja ir izpildītas noteiktas tehniskās prasības, kas saistītas, piemēram, ar formātu saskaņošanu un informācijas sistēmu sadarbspēju, datus iespējams arvien labāk kombinēt un izmantot integrētiem pētījumiem, kas ir pareizas politikas pamatā.

4. OZONA TĪMEKLIS: VIENS NO IESPĒJAMIEM RISINĀJUMIEM

2006. gadā 22 valstis Eiropas Vides aģentūrai (EVA) regulāri sniedza gandrīz reāllaika ozona līmeņa vērtības, savukārt vēl piecas valstis projektā uzsāka struktūras izveides procedūru. Pirmos panākumus ozona tīmekļa projekts guva 2006. gada jūlijā, kad EVA tīmekļa vietnē tika publicēts izmēģinājuma projekts. Datu apjoms pakāpeniski pieauga līdz pat vasaras beigām, kad jau aptuveni 700 Eiropas mērījumu stacijas piegādāja datus gandrīz reāllaika ozona tīmekļa vietnei.

Šī vietne datu piegādātājiem, gaisa kvalitātes ekspertiem un ES iedzīvotājiem paver iespēju gūt priekšstatu par situāciju Eiropas mērogā, kā arī izsekot gaisa kvalitātes pārmaiņām konkrētā reģionā un informēt lietotājus par vietējām gaisa kvalitātes informācijas vietnēm, norādot hipersaites uz valstu un reģionālajām ozona tīmekļa vietnēm. Nu ir arī vienkāršāk salīdzināt valstu un reģionu gaisa kvalitāti.

Iedzīvotāji Eiropas Vides aģentūras gandrīz reāllaika ozona tīmekļa vietnē var aplūkot ozona līmeņa mērījumu karti un iegūt vispārīgu informāciju par gaisa kvalitātes ietekmi. Daļa EVA tīmekļa vietnē pieejamās informācijas ir vien divas stundas veca. Ja sistēma aptvertu visu ES teritoriju, Komisija varētu iegūt informāciju, kas vajadzīga paziņojumam par ozona slāņa biezumu vasarā. EVA plāno ozona tīmekļa vietnē ievietot informāciju arī par citām piesārņotājvielām, taču, lai tas izdotos, projektā ir jāiesaistās visām dalībvalstīm. Tāpēc pilnībā izveidota sistēma informētu iedzīvotājus, sniegtu pētniekiem vajadzīgos datus, Eiropas Vides aģentūru tā informētu par vides stāvokli, bet Komisiju — par vides noteikumu izpildi.

Ozona tīmekļa vietne ir aktuāls un dzīvs tādu pakalpojumu piemērs, ko nodrošinātu atvērta, visiem pieejama vides informācijas sistēma, un tieši tāpēc apliecina *SEIS* koncepcijas lietderību. Tomēr patlaban pieejama informācija tikai par vienu piesārņotājvielu. Raksturotā pieeja ir jāpaplašina, un tai ir jāapver daudz plašāks vides informācijas diapazons, tā liekot stingru pamatu integrētiem pētījumiem, lai rastu risinājumu 21. gadsimta problēmām.

5. KĀDAS PRIEKŠROCĪBAS SNIEGS *SEIS*?

5.1. Vienkāršošana un efektivitāte

Lai gan ieguvumi no politiskas apņemšanās iedzīvināt iepriekš izklāstītos principus būs krietni lielāki nekā vienkāršošana *per se,* pavērsies arī iespēja izveidot koncepciju pašreizējo ziņošanas un monitoringa pienākumu vienkāršošanai.

Kā minēts ievadā, ieviešot *SEIS* pieeju, svarīgs solis būs to tiesisko normu modernizēšana, kas nosaka, kādā veidā dara pieejamu Kopienas vides tiesību aktos prasīto informāciju. Atsakoties no ziņojumiem papīra formātā, informācijas pieejamības nodrošināšanas procesi kļūs vienkāršāki, elastīgāki un efektīvāki.

Tāpat ievadā minēts, ka, ja priekšlikumu pavadīs politiska apņemšanās īstenot *SEIS* principus, vienkāršošana sniegs arī citas priekšrocības, kas saistītas i) ar tematiskajos vides tiesību aktos

iestrādātajām prasībām par informāciju, ii) ar saturu un procedūru par starptautisku ziņojumu sagatavošanu un iii) ar optimālāku datu ieguves pasākumu organizāciju dalībvalstīs.

Nodrošinot pieejamo datu mērķtiecīgāku izmantošanu, *SEIS* veicinās turpmāku to informācijas prasību racionalizāciju un prioritizāciju, kas patlaban iekļautas tematiskajos vides tiesību aktos. Domājams, tas radīs lavīnas efektu arī saistībā ar starptautiskām konvencijām, kas lielā mērā rada ziņojuma sagatavošanas slogu, kas patlaban gulstas uz valsts pārvaldes iestādēm; turklāt daudzas starptautiskās konvencijas aptver ģeogrāfisko teritoriju, kas līdzinās ES teritorijai. Pētījumi liecina, ka visvairāk iespējams ietaupīt, paaugstinot dalībvalstu datu ieguves pasākumu efektivitāti un tādējādi samazinot izmaksas. Domājams, ka, labāk saskaņojot valsts un reģionālos monitoringa pasākumus un skaidrāk nosakot prioritātes, izdosies sekmīgi paaugstināt pašreizējo investīciju rentabilitāti.

5.2. Labāks regulējums — labāka politika

Lai gan vienkāršošana ir būtisks labāka regulējuma rīcības plāna aspekts, ir jāatzīst ka, labāks regulējums — un kopumā labāka politika — ir atkarīga no savlaicīgi sniegtas, kvalitatīvas un precīzas informācijas. Protams, ir jānodrošina tāds administratīvā sloga samazinājums, lai valsts politika un regulējums tiešām kļūtu labāks.

To palīdzēs sasniegt politiska apņemšanās iedzīvināt iepriekš izklāstītos principus, nodrošinot efektīvu pieejamo datu izmantošanu. Tā kā vides datus un informāciju dažādiem mērķiem var izmantot daudz dalībnieku, tad datu savākšanas, apmaiņas un izmantošanas mehānismu uzlabošana varētu būtiski paaugstināt vides datu lietderību, un līdz to ar krietni samazināsies lietotāju izmaksas. Rezultātā vides politikas efektivitāte palielināsies it visās jomās, tostarp tādās kā pielāgošanās klimata pārmaiņām, bioloģiskās daudzveidības aizsargāšana, ūdens resursu apsaimniekošana un vides krīžu, piemēram, plūdu un meža ugunsgrēku, novēršana un pārvaldība.

5.3. Iedzīvotāju iesaiste

Līdztekus priekšrocībām, kuras saistītas ar administratīvo vienkāršošanu un labāku regulējumu, apņemšanās ievērot iepriekš izklāstītos principus palīdzēs arī iesaistīt Eiropas iedzīvotājus, savlaicīgi piegādājot vajadzīgo informāciju, paverot iespēju pieņemt un informāciju balstītus lēmumus saistībā ar vidi, tostarp ārkārtas gadījumos rīkoties atbilstīgi situācijai, kā arī ietekmēt valsts politiku. Sabiedrībai vajadzīga un lietderīga informācija, kas sniegta iedzīvotāju dzimtajā valodā, raisīs lielāku interesi par Eiropas projektu.

6. CIK DAUDZ MAKSĀS *SEIS*?

Izvērtējot *SEIS* principu ieviešanu, ir būtiski ievērot, ka daudzas attiecīgās darbības jau notiek un ka galvenā problēma — un iemesls, kāpēc ir vajadzīga politiska apņemšanās šos principus ievērot — ir pilnvērtīgāka darbību salāgošana. Atsevišķas svarīgākās Eiropas un valstu līmeņa darbības raksturotas 7. sadaļā.

Lai panāktu pilnīgu 2. sadaļā izklāstīto *SEIS* principu ieviešanu, varētu būt vajadzīgi papildu ieguldījumi, kurus var sagrupēt šādi.

- Nepārtrauktiem centieniem īstenot *INSPIRE* direktīvu būs jāpievērš lielāka politiskā un administratīvā uzmanība, un gan Eiropai, gan dalībvalstīm būs vajadzīgi pietiekami resursi.

- Institūcijām, valsts pārvaldes iestādēm un citām struktūrām, kas iesaistītas vides datu savākšanā un apstrādē, būs jāpārskata un atsevišķos gadījumos arī jāmaina organizacionālie un darbības modeļi, proti, pašreizējām sistēmām jākļūst sadarbspējīgām un savstarpēji sasaistītām, tā radot integrētu „sistēmu sistēmu".

- Arī turpmāk ES institūcijām un iestādēm būs jāatjaunina un jāoptimizē tiesību aktos iestrādātās prasības, vienlaikus nodrošinot to, ka pašreizējās ziņojumu sistēmas (lielākajai daļai no tām raksturīga centralizēta pieeja) izstrādā vai salāgo citu ar citu tā, lai tās būtu saderīgas ar izkliedēto tīklu, kurš kļūst arvien sadarbspējīgāks.

- Lai iegūtu jaunus, patlaban neviena nevāktus datus, kurus uzskata par politikai vai, iespējams, monitoringa un datu sistēmu saskaņošanai nozīmīgiem datiem, vajadzīgs vairāk investīciju; minētās investīcijas atsvērs veiksmīgāka datu prasību prioritizācija un lieko pienākumu atcelšana.

7. PAŠREIZĒJIE CENTIENI IZSTRĀDĀT *SEIS*

Eiropas līmenī un kopīgi ar dalībvalstīm ir uzsāktas dažādas iniciatīvas, kas veicina *SEIS* principu ieviešanu, lai varētu atrisināt minētās problēmas un izmantot jauno informācijas tehnoloģiju radītās iespējas. Saistībā ar iepriekšminēto, jāmin šādas iniciatīvas.

- Pēdējos gados Komisija ierosinājusi vai gatavo vairākus pasākumus, kuru mērķis ir būtiski optimizēt tiesību aktos iestrādātās ziņojumu sagatavošanas prasības. Jau ierosinātie pasākumi attiecas uz tematisko stratēģiju par gaisa piesārņojumu (*CAFE*). IPKN direktīvas (Direktīva 96/61/EK) pārskatīšanas mērķis *inter alia* ir nodrošināt tajā iestrādāto noteikumu (tostarp arī ziņojumu sagatavošanas prasību) saskaņotību ar lielo sadedzināšanas iekārtu un atkritumu sadedzināšanas direktīvām; nesen sākts projekts, lai apzinātu savstarpējās sakarības starp dažādos gaisa piesārņojuma un klimata pārmaiņu jomā piemērojamos tiesību aktos iestrādātajām monitoringa un ziņojumu sagatavošanas prasībām, un izvirzītu konkrētus optimizācijas priekšlikumus.

- Ņemot vērā tendences tematisko vides tiesību aktu jomā, arvien vairāk acīmredzamāks kļūst fakts, ka datu un informācijas radīšanai, apmaiņai un izmantojumam ir vajadzīga modernāka pieeja. Kā piemēru var minēt Eiropas ūdens resursu stāvokļa informācijas sistēmu (*WISE*), kuru sākotnēji izstrādāja kā ziņojumu sagatavošanas instrumentu Ūdens pamatdirektīvas īstenošanas vajadzībām un kuru patlaban paplašina, lai līdz 2010. gadam tajā iekļautu datus, kurus iegūst, īstenojot virkni spēkā esošu un jaunu „ūdens resursu direktīvu", kā arī statistikas datus par ūdens resursu stāvokli.

- Direktīva 2007/2/EK, ar ko izveido Telpiskās informācijas infrastruktūru Eiropā (*INSPIRE*). Šo direktīvu pieņēma 2007. gada martā un tajā ir iestrādāti noteikumi, kuru mērķis ir uzlabot telpisko datu pieejamību un sadarbspēju. *INSPIRE* pamatā ir *SEIS* līdzīgi principi, un līdz ar sekmīgu šīs direktīvas ieviešanu tiks sperts liels solis pretim to nepilnību novēršanai, kas saistītas ar valsts iestāžu uzglabātās telpiskās informācijas izmantojumu un izmantojamību. Tomēr ir jāapzinās, ka *INSPIRE* nespēs tieši risināt ar netelpiskajiem vai neskaitliskajiem datiem saistītus jautājumus, tā nenodrošinās dalībvalstu organizāciju apvienošanos un nespēs tieši uzlabot datu kvalitāti un salīdzināmību.

- Direktīva 2003/4/EK par vides informācijas pieejamību sabiedrībai (Orhūsas direktīva) dod iedzīvotājiem tiesības piekļūt valsts pārvaldes iestāžu rīcībā esošajai vai sagatavotajai

vides informācijai, tostarp informācijai par vides stāvokli un arī informācijai par īstenotajiem pasākumiem vai politiku, cilvēka veselības stāvokli un drošību, ja to var ietekmēt vides stāvoklis. Interesentiem ir tiesības šo informāciju iegūt mēneša laikā pēc pieprasījuma iesniegšanas un nenorādīt, kādam nolūkam informācija vajadzīga. Turklāt valsts pārvaldes iestādēm ir aktīvi jāizplata to rīcībā esošā vides informācija.

- Iniciatīvas Globālais vides un drošības monitorings (*GMES*) mērķis ir sniegt operacionālos informācijas pakalpojumus, tam izmantojot Zemes monitoringa datus, kas iegūti no satelītiem un *in-situ* ūdens, gaisa un zemes novērojumiem. Šie pakalpojumi būs īpaši pielāgoti kā ES, tā arī vietējās politikas veidotāju vajadzībām. Sākumā *GMES* mērķis pievērsīsies triju „ātrdarbīgu pakalpojumu" izveidei — zemes, jūras un ārkārtas informācija; nesen sākta gatavošanās ceturtā pakalpojuma (informācija par atmosfēru) ieviešanai. Šie ātrdarbīgie pakalpojumi paver lielisku iespēju apvienot un uzlabot pašreizējās Eiropas monitoringa sistēmas, palīdzot konstatēt un novērst patlaban pieejamo datu un informācijas produktu trūkumus un nodrošināt ilgtspējīgu un operatīvu darbību.

- Kopiena un dalībvalstis ir pilnvērtīgi Zemes uzraudzības grupas (*GEO*) dalībnieki, kuras mērķis ir izveidot Globālo Zemes uzraudzības sistēmu struktūru (*GEOSS*); tāpēc Kopiena un dalībvalstis ir apņēmušās īstenot *GEO* sadarbspējas un kopīgas datu izmantošanas principus. Sākotnējo šajā jomā veikto darbību uzmanības centrā ir datu piekļuves un kopīgas datu izmantošanas uzlabošana, sistēmu sadarbspējas pilnveides veicināšana, izmantojot starptautiskos standartus un citus sadarbspējas nolīgumus, kopīgas datu un informācijas produktu izmantošanas mehānismu izstrāde, detalizētas sistēmas pamatarhitektūras un lietotājsaskarnes elementu specifikācijas izstrāde un demonstrējumi.

- Īstenojot ES jūrniecības politiku, izveidos Eiropas jūras novērojumu un datu tīklu, lai zinātniekus un pakalpojumu sniedzējus nodrošinātu ar kopīgu platformu, kurā pieejami kvalitatīvi jūrniecības dati (ģeoloģiskie, fizikālie, ķīmiskie, bioloģiskie) un dati par jūras un okeānus ietekmējošu cilvēka rīcību.

- Vairāku Komisijas finansēto pētniecisko un nepētniecisko pasākumu uzmanības centrā atrodas izkliedētas atklātā pirmkoda sistēmas vides pārvaldībai. Tās ir arī pētniecības pamatprogrammas, e*TEN*, e-saturs un kopš neilga brīža arī *CIP* politikas atbalsta programmas. Turklāt *IDABC* programmas ietvaros Komisija ciešā sadarbībā ar dalībvalstīm 2004. gadā izveidoja Eiropas sadarbspējas satvaru. Šajā dokumentā iekļauta virkne rekomendāciju un vadlīniju par Eiropas e-pārvaldes pakalpojumu (*PEGS*) sadarbspējas organizacionālajiem, semantiskajiem un tehniskajiem aspektiem, lai valsts pārvaldes sistēmas, uzņēmumi un iedzīvotāji varētu īstenot pārrobežu un pārnozaru sadarbību. 2008. gadā plānots pieņemt Komisijas paziņojumu par pārstrādāto dokumenta redakciju.

- Protams, izšķirīga loma vides informācijas ieguves un sniegšanas jomā ir Eiropas Vides aģentūrai un tās Eiropas Vides informācijas un novērojumu tīklam (*EIONET*). *EIONET* veido aptuveni 900 ekspertu tīkls, kurā iesaistījušās vairāk nekā 300 valsts vides aģentūru un citu iestāžu, kas 37 Eiropas valstīs risina vides jautājumus, kā arī pieci Eiropas Tematiskie centri (*ETC*), kas nodarbojas ar šaurākām vides tēmām. *EIONET* izmanto datu un informācijas plūsmu atbalstīšanas un uzlabošanas infrastruktūras (*Reportnet*) sniegtās priekšrocības; *Reportnet* apvienoti dažādi tīmeklī sniegti pakalpojumi, un tajā iespējams sadalīt atbildības jomas. Sākotnēji *Reportnet* lielākoties izmantoja vides datu iesniegšanai EVA, taču tagad tajā izvietota arī atsevišķu Komisijas vides ziņojumu informāciju.

Papildus šīm Eiropas iniciatīvām *SEIS* izveidē noder arī virkne valsts, reģionālo un vietējo iniciatīvu. Dažas no tām:

- Vācijas Vides informācijas portāls (*PortalU*), kas aptver vairākus simtus tūkstošu valsts un federālo zemju pārvaldes iestāžu tīmekļa vietņu un datu bāzu;

- Īrijas *North-South Share Risk Assessment Reporting Tool* — tajā ir iekļauta interaktīva karšu un datu bāzu sistēma, kuru var izmantot kā interesenti, tā arī speciālisti;

- Itālijā Vides aizsardzības un tehnisko pakalpojumu aģentūra un reģionālās vides aģentūru sistēmas izstrādā Vides informācijas un monitoringa sistēmu (*EIMS*);

- Nīderlandē 2007. gada septembrī sācis darboties vides profesionāļiem paredzēts portāls *RIVM*;

- vēlreiz Nīderlande — kopīgs dažādu valsts pārvaldes iestāžu pārskats par monitoringa un ziņošanas pienākumiem un Nīderlandes vides, dabas un ūdeņu aizsardzības pasākumiem, ņemot vērā starptautisko, Eiropas, valsts un starpprovinciālo tiesisko regulējumu;

- Austrijas vēlas ieviest 100 % elektronisku ziņojumu sagatavošanu, un jau guvusi sekmes, visus EVA pieprasītos datus iesniedzot kā daļu no ikgadējās „prioritāro datu plūsmas”;

- Slovēnijas Statistikas birojs drīzumā sāks testēt e-ziņojuma projekta programmnodrošinājumu;

- Apvienotās Karalistes Jūrniecības monitoringa un novērtēšanas stratēģija [*Marine Monitoring and Assessment Strategy*], kuru AK Jūrniecības novērtēšanas politikas komiteja pieņēma 2006. gada maijā un kuras mērķis ir uzlabot Apvienotās Karalistes spēju apkopot ziņas, kas vajadzīgi ilgtspējīgai attīstībai tīrā, veselīgā, drošā, ražīgā un bioloģiski daudzveidīgā jūras ekosistēmā, un reaģēt uz iegūtajiem datiem.

8. KAS JĀDARA, LAI IZVEIDOTU *SEIS*?

Pirmais solis virzienā uz *SEIS* ieviešanu ir paust politisku apņemšanos iedzīvināt šajā paziņojumā izklāstītos principus; tas daudziem (gan pārvaldes struktūrās, gan ārpus tām) nepārprotami pavēstīs, ka pūliņi ir jāiegulda universālā integrētā projektā. Tas palīdzēs nākotnē izvairīties no sadrumstalotības, kas raksturo pašreizējos pasākumus, un neefektivitātes, risinot šajā paziņojumā izklāstītās problēmas. Lai nodrošinātu pienācīgu valsts informācijas pasākumu koordināciju, politiskā virsvadība ir jāpapildina ar konkrētām dalībvalstīs īstenotām darbībām.

Pašreizējās Eiropas, valstu un reģionālās darbības, tostarp arī 5. sadaļā raksturotās, ir jāpastiprina un jākoordinē saskaņā ar *SEIS* principiem. Komisijā prioritāte ir jāpiešķir ***INSPIRE* direktīvas** ieviešanai un turpmākai ***GMES* iniciatīvas** attīstībai, jo tās veido pamatu pilnvērtīgākai vides datu un informācijas apmaiņai Eiropā un labākai publiskās politikas veidotājiem un iedzīvotājiem sniegto pakalpojumu kvalitātei. Rūpīgi vēros gan to,

cik sekmīgi ir šie pasākumi, risinot attiecīgās problēmas, gan to, vai ir jāsāk vēl kādas iniciatīvas. Tādējādi nodrošinās *SEIS*, *INSPIRE* un *GMES* savstarpējo papildināmību.

Iepriekš jau minēts — nozīmīgs solis, lai ieviestu *SEIS* un gūtu gaidīto labumu no vienkāršošanas, tiesību normām, kas reglamentē kādā veidā vides tiesību aktos padarīto padara pieejamu, ir jākļūst mūsdienīgākām. Domājams, ka to paveiks, pārskatot **Direktīvu par standartizētu ziņojumu sagatavošanu (Direktīva (EK) 91/692/EK)**, kas ir jāatjaunina un jāsalāgo ar *SEIS* principiem. Tāpēc Komisija ir paredzējusi 2008. gadā nākt klajā ar attiecīgu tiesību akta priekšlikumu, tostarp atsaucot novecojušos noteikumus spēkā esošajā Direktīvā par standartizētu ziņojumu sagatavošanu. Lai gan pašreizējo Direktīvu par standartizētu ziņojumu sagatavošanu (*SRD*) piemēro salīdzinoši nedaudziem ziņošanas pienākumiem, kas paredzēti vides tiesību aktos, iecerētie noteikumi pārskatītajā direktīvā, ar kuru modernizēs veidu, kā informāciju padara pieejamu, varētu attiekties uz krietni vairāk nekā 100 uzliktajiem vides ziņojumu sagatavošanas pienākumiem. Ierosinātā jaunā direktīva noteikts, ka *SEIS* principu izpilde un mērķu sasniegšana ir juridisks pienākums. Komisija izmantos iespēju arī turpmāk grozīt vides tiesību aktus, tā nodrošinot to, ka *SEIS* principus sistemātiski iestrādā esošajos ziņojumu un monitoringa noteikumos, kur vien tas iespējams.

Komisija arī turpmāk optimizēs tematiskajos vides tiesību aktos iekļautās prasības par informācijas saturu un tās salāgot ar šajā paziņojumā izklāstītajiem principiem. Lai precizētu faktiskās datu un informācijas prasības un lai izstrādātu juridiskos un/vai finanšu instrumentus, būs vajadzīgi turpmāki pētījumi, kas pamatosies uz pašreizējo darbu tematiskajā vides politikā un *GMES*. Komisija izmantos arī attiecīgos starptautiskos forumus, lai līdzīgus pūliņus rosinātu saistībā ar starptautiskajiem pienākumiem. Savukārt dalībvalstīm būs jāatbalsta Komisijas centieni īstenot optimizāciju starptautiskā plāksnē un tām būs jāsper nākamie soļi, lai optimizētu un vienkāršotu datu ieguves procedūras valsts un reģionālā līmenī.

Eiropas Vides aģentūrai (EVA) ir izšķirīga loma *SEIS* ieviešanā, un tā ir vairāku šajā paziņojumā raksturoto principu galvenais aizstāvis. Tā kā Eiropas Vides aģentūra vēl aizvien pilda uzdevumu sniegt savlaicīgu un uzticamu vides informāciju, tai būs īpaši svarīgi, lai *SEIS* kļūtu par tās stratēģijas kodolu. Aģentūras dalībvalstīm ir jāizmanto EVA *Reportnet* instrumenti un tie pakāpeniski būs jāpielāgo jaunajai izkliedētajai Eiropas sistēmai.

Lai nodrošinātu pienācīgu nepieciešamās infrastruktūras finansējumu, šim nolūkam piešķirs **Kopienas finansiālo** atbalstu — izmantojot pētniecības pamatprogrammas, *LIFE+*, Konkurētspējas un jauninājumu pamatprogrammu (*CIP*) un struktūrfondus. Tā kā ne visas minētās programmas ir paredzētas operacionālu infrastruktūru atbalstam, tad *SEIS* panākumi būs atkarīgi arī no pienācīga vajadzīgo pasākumu un iepriekš izklāstīto mērķu īstenošanai piešķirtā valsts un reģionālā budžeta.

Būtisks informācijas pieejamības un ieguldījumu rentabilitātes uzlabojums būs panākams tikai tad, ja turpināsies pašreizējo monitoringa sistēmu saskaņošana un darbības nozaru koordinācija to plānošanai un ieviešanai dalībvalstīs. Darbības nozaru koordinācijas piemēri — saldūdens, augsnes, zemes izmantojuma un bioloģiskās daudzveidības *in-situ* monitorings, ņemot vērā ekosistēmu, un *in-situ* monitoringa nozīme telpas novērošanas datu validācijā. Ņemot vērā iepriekš minēto, Komisija trīs gadu laikā publicēs ziņojumu, tajā izklāstot, kuri pasākumi ir visvajadzīgākie, un vajadzības gadījumā sagatavos situācijai piemērotus tiesību aktu priekšlikumus.

Lai gan paziņojuma lielākā uzmanība pievērsta *SEIS* izveidei Eiropas Savienībā, tomēr šie principi jāpopularizē arī attiecībās ar trešām valstīm, it īpaši ar valstīm, kas grasās pievienoties Eiropas Savienībai, un kaimiņvalstīm, un centīsies nodrošināt minēto valstu netraucētu iesaisti *SEIS*.

Komisijas dienesti sadarbībā ar dalībvalstīm un EVA 2008. gadā sagatavos sīki izstrādātu ieviešanas plānu, tajā izklāstot, kā sasniegt šajā paziņojumā raksturotos mērķus. Ieviešanas plānā īpašu uzmanību pievērsīs papildu informācijai par *SEIS* darbības sākšanu, ņemot vērā saistītās izmaksas un ieguvumus. Turklāt tajā iztirzās arī vēl neatrisinātus tehniskākus aspektus un ar juridisko, finansiālo, organizacionālo, procedurālo un uzņēmējdarbības modeļu aspektiem saistītus jautājumus.